

Наукова спадщина професора М.І. Нижнього у сучасній агроекономічній науці

Розвиток науки нерозривно пов'язаний з визначними особистостями, які, формуючи ідеологію, методологію й практику відповідного тематичного дискурсу, закладають певні тенденції у функціонування держави, суспільства, особистості, людини-працівника. Креативність результатів та їх суспільна значимість в ареалі інноваційності, безумовно, залежить від наукового таланту особистості – модератора науково-дослідницьких новацій.

Минуле науки визначає її майбутнє, це історично зумовлений процес. Від системності передачі знань залежить цінність науки, а творять її особистості.

Економічна наука, агрогалузева зокрема, набула сучасного рівня розвитку завдяки видатним науковцям – знавцям своєї справи, серед яких професор М.І. Нижній, 100-річчя від дня народження якого нещодавно відмітила наукова спільнота.

Микола Іванович Нижній – видний дослідник з розробки наукових основ оплати праці

в сільськогосподарських підприємствах, результати яких визнані глибокими в теоретичному й практичному плані. Ефекти впровадження дослідницьких напрацювань М.І. Нижнього вплинули на розвиток вітчизняного сільського господарства і рівень життя сільського населення.

Наукова спільнота вшановує видатних науковців та їх здобутки.

16 серпня 2016 року в Національному науковому центрі «Інститут аграрної економіки» було проведено науково-практичну конференцію на тему «Наукова спадщина професора М.І. Нижнього у сучасній агроекономічній науці», в роботі якої взяли участь працівники НААН, керівники і спеціалісти науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів країни, всього понад 70 осіб.

Організаторами заходу виступили: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Житомирський національний агроекологічний університет, Націона-

льна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН.

Відкрив засідання директор ННЦ «Інститут аграрної економіки» академік НААН *Юрій Олексійович Лупенко*.

У своєму виступі, вшановуючи пам'ять видатного українського економіста-аграрника, заслуженого діяча науки і техніки УРСР, доктора економічних наук, професора, він зазначив, що пройдений життєвий шлях Миколи Івановича характеризується значним вкладом ученого в розвиток аграрної економіки країни. В його наукових працях вперше розкрито принципово нові теоретичні положення організації праці в колективних сільськогосподарських підприємствах з кінцевими результатами через застосування акордно-преміальної системи, розробленої ним у процесі аналізу розвитку форм оплати та впровадження її у виробництво. Обґрунтовано теоретичні основи і практичні рекомендації щодо впровадження щомісячного грошового авансування в сільському господарстві, переходу від трудодня до грошової гарантованої форми оплати праці, напрями посилення її зв'язку з кінцевими результатами. Вагомим внеском є наукові розробки М.І. Нижнього з нормування праці і тарифікації робіт у сільському господарстві. Вчений розробив рекомендації з перебудови на принципово новій економічній основі оплати праці залежно від валового доходу та рівня інтенсивності використання землі. Результати його наукових досліджень були високо оцінені й широко впроваджувалися в сільськогосподарське виробництво.

Наукові розробки М.І. Нижнього покладено в основу багатьох нормативних актів, а також положень директивних органів країни.

Зі своїми спогадами на конференції поділилися її учасники, які акцентували увагу на ідеях, пропозиціях та наукових висновках професора Миколи Івановича Нижнього.

Оплата праці як основа соціального розвитку села стала темою виступу завідувача відділення соціально-економічних проблем розвитку сільських територій, завідувача відділу розвитку підприємництва і кооперації ННЦ «Інститут аграрної економіки», док-

тора економічних наук, професора, академіка НААН *Миколи Йосиповича Маліка*.

Академік-секретар Відділення наукового забезпечення інноваційного розвитку НААН, директор Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН *Вергунов Віктор Анатолійович* у своєму виступі висвітлив проблему історико-еволюційних основ розвитку агроекономічної науки та їх позиціонування у контурах дискурсу про діяльність ННЦ «Інститут аграрної економіки».

Тема виступу ректора Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України, доктора економічних наук, професора *Могильного Олексія Миколайовича* – «Вклад професора М.І. Нижнього в дослідження проблем організації оплати праці в сільському господарстві», у якому він зазначив, що «Наукова спадщина М.І. Нижнього вражає глибиною і системністю наукового аналізу фінансово-господарського стану колективних господарств, усебічним висвітленням проблем встановлення норм виробітку і відповідних розцінок оплати праці залежно від її продуктивності. Повчальною є дослідницька логіка автора при обґрунтуванні необхідності застосування методу технічного нормування оплати праці, який би поєднував «як облік кількості і якості праці, так і розмір її оплати».

Завідувач кафедри маркетингу Житомирського національного агроекологічного університету, доктор економічних наук, професор *Зіновчук Віталій Володимирович* поділився думками про особистість ученого – «Професор М.І. Нижній як особистість: спроба неформальної оцінки».

Завідувач відділення організації виробництва та земельних відносин, завідувач відділу форм господарювання ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор, академік НААН *Месель-Веселяк Віктор Якович* озвучив тему «Сучасні проблеми оплати і стимулювання праці в сільському господарстві», ув'язавши сучасні реалії з науковими напрацюваннями М.І. Нижнього.

Юрчишин Володимир Васильович, радник Президії НААН, доктор економічних наук,

професор, академік НААН висвітили тему: «Видатний економіст-аграрник М.І. Нижній та його наукова спадщина з позицій зародження і проблем вирішення в Україні селянського питання».

Завідувач кафедри фінансів і кредиту Житомирського національного агроекологічного університету, кандидат економічних наук, професор *Дема Дмитро Іванович* у своєму виступі розкрив важливі досліджувані вченим проблеми кадрової політики – «Вимогливість та об'єктивність до підготовки наукових кадрів професора М.І. Нижнього».

Головний науковий співробітник відділу соціально-економічного розвитку сільських територій ННЦ «Інститут аграрної економіки» доктор економічних наук *Дієсперов Володимир Сергійович*, який протягом багатьох років працював разом із Миколою Івановичем, свої спогади присвятив багаторічній співпраці з видатним ученим.

Чалаван Віктор Ірісович, радник Голови Нацполіції України, кандидат історичних наук, у своєму виступі розкрив історичні аспекти наукової спадщини професора М.І. Нижнього – «Діяльність професора

М.І. Нижнього з розвитку вітчизняної аграрно-економічної науки (50-ті роки ХХ с.– початок ХХІ ст.)».

Поділився своїми думками кандидат економічних наук *Корчевський Антон Генріхович*, який зазначив, що «М.І. Нижній досяг таких визначних результатів і отримав істотне суспільне визнання не лише через свій високий професіоналізм та вміння працювати з людьми, а й внаслідок втілення ним в життя актуальних наукових розробок щодо здійснення Закону розподілу за працею, посилення зв'язку оплати праці і матеріального стимулювання з кінцевими результатами виробництва та динамікою розвитку продуктивних сил і суспільних відносин, першочергового формування фонду оплати праці, переходу від трудоднів до гарантованої грошової оплати.

Підводячи підсумки роботи конференції академік НААН *Юрій Олексійович Лупенко* наголосив, що дослідження життя та діяльності професора Миколи Івановича Нижнього будуть продовжуватись, оскільки його науковий світогляд з питань аграрної економіки невичерпний, він є невід'ємною частиною скарбниці вітчизняної науки.

*Шпикуляк О.Г., доктор економічних наук, професор,
заступник директора
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

* * *